

Posudek oponentky

Humlová, Eliška, Postavení ženy v pozdně středověkém městě a jeho reflexe v Právní knize města Brna, bakalářská práce Katedry PVH AS FF UK 2020, 114 s.

Kandidátka si pro svou práci vybrala poměrně frekventované téma – postavení žen ve středověkém městě. Mohla tudíž pracovat s množstvím zahraniční i domácí literatury a využít jí jak pro precizování vlastního tématu, tak metodických přístupů, a konečně i jako zdroje dat pro případnou komparaci.

Zúžení tématu na situaci v pozdně středověkém Brně a na obraz postavení žen v brněnské právní knize bylo pro účely bakalářské práce vhodné; problematika se tak stala jasně vymezenou a uchopitelnou.

Kandidátka práci vcelku účelně rozdělila na několik okruhů: základní údaje o hlavním prameni – tj. Právní knize města Brna, a o jeho edici, s níž pracovala; postavení ženy ve středověkém městě – zde by bylo účelnější podřadit tomuto bodu i následující kapitoly o různých aspektech života žen; brněnské ženy v pozdním středověku, a to na základě berních pramenů, testamentů, a konečně případové studie o měšťce Regině Španové; ustanovení týkající se žen v právní knize. Následuje stručný závěr. Práci uzavírá seznam literatury a pramenů a příloha – rodokmen Reginy Španové.

Zhruba první polovina práce je věnována obecněji postavení žen ve středověkých městech, případně již konkrétněji ve středověkém Brně. Kandidátka se zde opírá o literaturu. To by samo o sobě nebylo na závadu, neboť zasazení vlastního výzkumu do širšího kontextu, zprostředkovaného publikovanými výsledky dalších badatelů, je potřebnou součástí práce. Ačkoli je k dispozici řada zahraničních titulů, omezuje se však autorka na domácí autory, resp. autorky. Výsledky zahraničního bádání se tak do textu promítnou jen zprostředkovaně, přes jejich recepci českým bádáním. Velmi výrazný je tento odvozený charakter textu i v části, věnované situaci v Brně, kdy se kandidátka opírá především o práce M. Malaníkové. Poměrně rozsáhlý seznam literatury je v určitém rozporu s aparátem textu, kde autorka cituje mnohem méně prací.

Ve druhé části práce kandidátka rozebírá text brněnské právní knihy z hlediska postavení žen. Pozornost věnuje však i některým ustanovením, které ženy přímo nezmiňují – snad s ohledem na to, že by se žen mohla týkat na obecnější úrovni. Jednotlivé zápisy či články parafrázuje a případně se pokouší o jejich výklad. Přitom však naráží na řadu obtíží: jednak pracovala s jazykově latinským, případně německým textem, jednak práce vyžadovala porozumění určitým reáliím (účastníci právního pořizení, soudního řízení atp.). Problémy se projevují ve velké neobratnosti českých parafrází, v rozeznání určitých údajů – např. město „Chrumnava“ (s. 82), „den syna svatě Jorgy“ (s. 79).

V závěru kandidátka dospívá k celkem očekávatelnému a již starším bádáním publikovanému výsledku, že postavení žen – byť bylo ve srovnání s moderní dobou svázáno řadou omezení – nebylo postavením zcela bezprávných a závislých, poskytovalo možnosti k samostatnému jednání a rozhodování.

Seznam literatury je rozsáhlý, neobsahuje však téměř žádnou literaturu zahraniční; je zde řada titulů s tématem prakticky nesouvisejících.

Práce se zvoleným pramenem byla obtížná, vyžadující dobrou orientaci v jazykově i věcně komplikovaných textech. To se projevilo v řadě problematických míst výsledné studie.

Kandidátka se nicméně může pokusit svou práci obhájit; vzhledem k výše uvedeným výhradám navrhuji hodnocení „dobře“ podle výsledku obhajoby.

Prof. PhDr. Hana Pátková, PhD.

28.8. 2020